

**Комунальний заклад вищої освіти
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

Циклова комісія викладачів іноземної мови

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора
з навчальної роботи

В. Когутюк

« 06 вересня » 2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**УКРАЇНСЬКА МОВА
ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ**

підготовки	<u>бакалавра</u>
галузь знань	<u>01 Освіта/Педагогіка</u>
спеціальність	<u>014 Середня освіта</u>
спеціалізації	<u>Музичне мистецтво</u>

2023-2024 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» для студентів за спеціальністю 014 «Середня освіта (Музичне мистецтво)»

Мова навчання – українська.

РОЗРОБНИК: Бабій А.П, викладач кафедри української філології, вищої категорії, викладач-методист

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри української філології

Протокол №1 від «30» серпня 2023 року.

Завідувач кафедри української філології

Скрипник Н. І.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів -2	Галузь знань «01Освіта/Педагогіка»	Обов'язкова	
Індивідуальне науково- дослідне завдання не передбачено (назва)	Спеціальність «014 «Середня освіта (Музичне мистецтво)»»	РІК ПІДГОТОВКИ	
		1-й	
Загальна кількість годин – 60		СЕМЕСТР	
		1-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: <i>аудиторних -2</i> <i>самостійної роботи</i> <i>студента - 2</i>	Ступінь вищої освіти Бакалавр	ЛЕКЦІЇ	
		<i>- годин</i>	
		ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	
		<i>32 годин</i>	
		СЕМІНАРИ	
		<i>годин</i>	
		ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ	
		<i>годин</i>	
		САМОСТІЙНА РОБОТА	
		<i>28 годин</i>	
ВИД КОНТРОЛЮ:			
<i>Залік</i>			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%): для денної форми навчання – 53/ 47(%).

Передумови для вивчення початкової дисципліни потребує певного володіння українською мовою.

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1. Мета навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» – формування комунікативної компетенції майбутніх вчителів, вироблення навичок оптимальної мовної поведінки у різних педагогічних ситуаціях.

2.2. Завдання вивчення дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням»:

- виявлення особливостей мовленнєвої діяльності педагога в її усній і писемній формах;
- удосконалення нормативного мовлення майбутніх вчителів, засвоєння мовних стереотипів, що використовуються в мовленні освітян, вироблення навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні;
- розвиток таких ознак комунікативно доцільного мовлення майбутнього вчителя, як багатство, точність, виразність, доказовість, логічність тощо;
- практичне оволодіння основними принципами використання словників;
- вироблення навичок оформлення ділових паперів, характерних для професії вчителя;
- формування умінь оперування фаховою термінологією, редагування, коригування та перекладу текстів;
- розвиток творчого мислення студентів.

2.3. Компетентності .

2.3.1. Загальні компетентності

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.
- ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.
- ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.
- ЗК4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел, ефективно використовувати цифрові ресурси та технології в освітньому процесі.
- ЗК5. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (мотивів).
- ЗК7. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

2.3.2. Фахові та предметні компетентності

- ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

➤ ФК7. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання здоров'язбережувальних технологій під час освітнього процесу.

➤ ПК 8. Здатність впроваджувати здоров'язбережувальні технології розвитку особистості засобами мистецтва та працювати з учнями з особливими освітніми потребами.

2.4. Програмні результати навчання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *знати*:

- редагувати та створювати тексти професійного змісту державною мовою, володіти іноземною мовою.
- мати навички знаходження, обробки та аналізу інформації з різних джерел (передусім – за допомогою цифрових технологій).
 - предмет і завдання курсу; визначення понять: *національна мова, державна мова, літературна мова, мова професійного спрямування, мова педагогічного спілкування; норми літературної мови: орфоепічні, лексичні, словотвірні, морфологічні, синтаксичні, стилістичні, орфографічні та пунктуаційні; мовна, мовленнєва й комунікативна професійна компетенції; роль мови як засобу навчання та педагогічного впливу на учнів; вимоги до мовлення вчителя; основні форми монологічного й діалогічного мовлення педагога; основні ознаки стилів, що інтегруються в професійно-педагогічному мовленні;*
 - вимоги до мовлення вчителя (ознаки культури мовлення); основні словники й довідники з культури мовлення; визначення понять *правильність мовлення, його змістовність, послідовність, багатство, точність, виразність, емоційність, естетична привабливість, переконливість, доречність, доцільність, мовленнєвий етикет; стереотипні словесні формули для типових ситуацій педагогічного спілкування;*
 - особливості усного спілкування вчителя, кожної його форми; стратегії комунікативної поведінки педагога; способи впливу на учнів під час безпосереднього спілкування; методи обговорення дискусійних питань; орфоепічні та акцентуаційні норми української літературної мови;
 - особливості використання багатозначних слів, синонімів, омонімів, антонімів, паронімів, термінів, іншомовних слів, неологізмів у професійному мовленні вчителя; типові порушення лексичних і фразеологічних норм у стереотипних мовленнєвих вчительських формулах;
 - основні тенденції сучасного словотворення; особливості творення різних частин мови;
 - особливості вживання граматичних форм іменників, прикметників, займенників у професійному мовленні; типові порушення норм вживання граматичних форм іменних частин мови у стереотипних мовленнєвих вчительських формулах;
 - особливості утворення й використання дієслівних форм; найуживаніші прийменникові конструкції; типові порушення граматичних норм вживання дієслівних форм і прийменників у професійному мовленні вчителя;

- синтаксичні особливості текстів професійно-педагогічного характеру; типові випадки порушення синтаксичних норм української літературної мови;
- класифікацію документів; вимоги до складання та оформлення найуживаніших у професійно-педагогічній діяльності ділових паперів;
- стандарти щодо написання рефератів, курсових робіт;

вміти:

- давати визначення понять: *національна мова, державна мова, літературна мова, мова професійного спрямування, мова педагогічного спілкування; норми літературної мови: орфоепічні, лексичні, словотвірні, морфологічні, синтаксичні, стилістичні, орфографічні та пунктуаційні; мовна, мовленнєва й комунікативна професійна компетенції; розпізнавати норми літературної мови; визначати форми мовленнєвої діяльності вчителя;*
- визначати жанри наукового, офіційно-ділового і розмовного стилів, що репрезентують професійно-педагогічну сферу;
- дотримуватися правильності, змістовності, логічності, багатства, точності, виразності, доречності, доцільності у висловленні думки; послуговуватися різними типами словників з метою знаходження потрібної інформації; дотримуватися правил мовленнєвого етикету в типових ситуаціях педагогічного спілкування;
- ефективно організовувати й проводити будь-яку форми усного спілкування; швидко реагувати на неочікувані запитання; впливати на співрозмовника під час безпосереднього спілкування з ними; дотримуватися орфоепічних і акцентуаційних норм української літературної мови;
- доречно використовувати у професійному мовленні синоніми, омоніми, антоніми, пароніми, власне українську та іншомовну лексику, термінологічну та виробничо-професійну; користуватися різними видами словників; дотримуватися лексичних і фразеологічних норм української мови;
- дотримуватися у своєму мовленні словотвірних норм української літературної мови; помічати у виправляти мовленнєві помилки в чужому мовленні;
- правильно використовувати граматичні форми іменників; доречно вживати аналітичні форми ступенів порівняння прикметників; правильно використовувати числівники й займенники у професійно-педагогічному мовленні; користуватися довідковою літературою;
- правильно використовувати найпоширеніші дієслівні форми у професійному спілкуванні, правильно вживати прийменникові конструкції у професійних текстах; перекладати прийменникові конструкції українською мовою; користуватися довідковою літературою;
- дотримуватися синтаксичних норм у професійному мовленні, виправляти помилки в своєму й чужому мовленні;
- грамотно скласти різні види документів;
- дотримуватися вимог щодо написання рефератів, курсових робіт, відповідного наукового етикету.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Наукова комунікація як складова фахової діяльності.

Тема 1. Українська термінологія в професійному спілкуванні.

Тема 2. Термінологія обраного фаху.

Тема 3. Граматичні особливості мови наукового стилю.

Тема 4. Науковий етикет.

Змістовий модуль 2. Мовне оформлення результатів наукового дослідження.

Тема 1. Види наукових робіт.

Тема 2. Курсові та випускні роботи: основні вимоги до виконання та оформлення.

Тема 3. Основні правила бібліографічного опису джерел.

Тема 4. Проблеми перекладу і редагування наукових текстів.

Тема 5. Стаття як самостійний науковий твір.

Тема 6. Рецензія, відгук як критичне осмислення наукової праці.

Змістовий модуль самостійної роботи 1. Граматично-орфографічні та синтаксично-пунктуаційні норми українського професійного мовлення.

Тема 1. Особливості використання граматичних форм іменників у професійному мовленні.

Тема 2. Особливості використання граматичних форм прикметників та займенників у професійному мовленні.

Тема 3. Особливості використання дієслівних форм у професійному мовленні.

Тема 4. Особливості використання числівників та прийменників у професійному мовленні.

Тема 5. Орфографічні норми у професійному мовленні.

Тема 6. Синтаксичні та пунктуаційні норми у професійному мовленні.

Змістовий модуль самостійної роботи 2. Вимоги до складання та оформлення офіційно-ділової документації.

Тема 1. Загальні вимоги до складання та оформлення документів, їх класифікація.

Тема 2. Документація щодо особового складу.

Тема 3. Довідково-інформаційні документи.

Тема 4. Обліково-фінансова та організаційна документація.

Тема 5. Розпорядча документація.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усьог о	у тому числі				
л		П	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Наукова комунікація як складова фахової діяльності.						
Тема 1. Українська термінологія в професійному спілкуванні.	4	-	2	-	-	2
Тема 2. Термінологія обраного фаху.	4	-	2	-	-	2
Тема 3. Авторські стратегії й тактики основного наукового тексту.	4	-	2	-	-	2
Тема 4. Граматичні особливості мови наукового стилю.	4	-	2	-	-	2
Тема 5. Типові помилки у стилі викладу наукової роботи.	4	-	2	-	-	2
Тема 6. Науковий етикет.	4	-	2	-	-	2
Модульна контрольна робота	2	-	2	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	26	-	14	-	-	12
Змістовий модуль 2. Мовне оформлення результатів наукового дослідження.						
Тема 1. Види наукових робіт.	4	-	2	-	-	2
Тема 2. Курсові та випускні роботи: основні вимоги до виконання та оформлення.	4	-	2	-	-	2
Тема 3. Основні правила бібліографічного опису джерел.	4	-	2	-	-	2
Тема 4. Проблеми перекладу і редагування наукових текстів.	4	-	2	-	-	2
Тема 5. Анотування текстів наукового стилю.	4	-	2	-	-	2
Тема 6. Стаття як самостійний науковий твір.	4	-	2	-	-	2
Тема 7. Рецензія, відгук як критичне осмислення наукової праці.	4	-	2	-	-	2
Тема 8. Бесіда. Культура телефонного діалогу.	4	-	2	-	-	2
Модульна контрольна робота	2	-	2	-	-	-
Разом за змістовим модулем 2	34	-	18	-	-	16
Змістовий модуль самостійної роботи 1. Граматично-орфографічні та синтаксично-пунктуаційні норми українського професійного мовлення.						
Тема 1. Особливості використання граматичних форм іменників у професійному мовленні.	2	-	-	-	-	2
Тема 2. Особливості використання граматичних форм прикметників у професійному мовленні.	2	-	-	-	-	2
Тема 3. Особливості використання граматичних форм займенників у професійному мовленні	2	-	-	-	-	2
Тема 4. Особливості використання дієслівних форм у професійному мовленні.	2	-	-	-	-	2
Тема 5. Особливості використання числівників у професійному мовленні.	2	-	-	-	-	2
Тема 6. Особливості використання прийменників у професійному мовленні						
Тема 7. Орфографічні норми у професійному мовленні.	2	-	-	-	-	2
Разом за змістовим модулем самостійної роботи 1	14	-	-	-	-	14

Змістовий модуль самостійної роботи 2. Вимоги до складання та оформлення офіційно-ділової документації.						
Тема 1. Загальні вимоги до складання та оформлення документів, їх класифікація.	2	-	-	-	-	2
Тема 2. Документація щодо особового складу.	2	-	-	-	-	2
Тема 3. Довідково-інформаційні документи.	2	-	-	-	-	2
Тема 4. Обліково-фінансова та організаційна документація.	4	-	-	-	-	4
Тема 4. Розпорядча документація.	4	-	-	-	-	4
Разом за змістовим модулем самостійної роботи 2.	14	-	-	-	-	14
Загальна кількість годин самостійної роботи	28	-	-	-	-	28
Усього годин	60	6	26	-	-	28

Теми лекцій

1.	Тема 3. Авторські стратегії й тактики основного наукового тексту.	2
2.	Тема 4. Граматичні особливості мови наукового стилю.	2
3.	Тема 8. Види наукових робіт.	2
	Загальна кількість годин лекційних занять	6

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Не передбачені навчальною програмою

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Тема 1. Українська термінологія в професійному спілкуванні.	2
2	Тема 2. Термінологія обраного фаху.	2
3.	Тема 5. Типові помилки у стилі викладу наукової роботи.	2
4.	Тема 6. Науковий етикет.	2
5.	Тема 7. Модульна контрольна робота.	2
6.	Тема 9. Курсові та випускні роботи: основні вимоги до виконання та оформлення.	2
7.	Тема 10. Основні правила бібліографічного опису джерел.	2
8.	Тема 11. Проблема перекладу і редагування наукових текстів.	2
9.	Тема 12. Анотування текстів наукового стилю.	2
10.	Тема 13. Стаття як самостійний науковий твір.	2
11.	Тема 14. Рецензія, відгук як критичне осмислення наукової праці.	2
12.	Тема 15. Бесіда. Культура телефонного діалогу.	2
13.	Тема 16. Модульна контрольна робота	2
	Загальна кількість годин практичних занять	26

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Не передбачені навчальною програмою

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Особливості використання граматичних форм іменників у професійному мовленні.	2
2	Особливості використання граматичних форм прикметників у професійному мовленні.	2
3	Особливості використання граматичних форм займенників у професійному мовленні	2
4	Особливості використання дієслівних форм у професійному мовленні.	2
5	Особливості використання числівників у професійному мовленні.	2
6	Особливості використання прийменників у професійному мовленні	2
7	Орфографічні норми у професійному мовленні.	2
8	Загальні вимоги до складання та оформлення документів, їх класифікація.	2
9	Документація щодо особового складу.	2
10	Довідково-інформаційні документи.	2
11	Обліково-фінансова та організаційна документація.	4
12	Розпорядча документація.	4
	Разом	28

9. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Написання наукового реферату на запропоновану тему	4

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи інтерактивного навчання (проблемне практичне заняття), метод бесіди (репродуктивна, проблемна, евристична, підсумкова), методична гра, круглий стіл, письмове оформлення ділового документа.

11. КРИТЕРІЇ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль (усне опитування, тестування, перевірка індивідуальних, письмових завдань).

Рубіжний контроль (тестування).

Відмінно (А) студент одержує, якщо в своїй відповіді він виявив всебічні систематизовані, глибокі знання з курсу «Емісія та гігієна голосу» в обсязі програмного матеріалу, здатність правильно виконувати завдання, передбаченні програмою, володіння інформацією, що міститься в основній і додатковій літературі, а також продемонстрував здатність до самостійного аналізу і творчого розв'язання поставлених завдань. Така оцінка виставляється за всі правильно виконані практичні завдання, тести.

Добре (В) студент одержує, якщо у своїй відповіді він виявив знання програмного матеріалу в повному обсязі, засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою, виконав завдання, в тому числі практичні, на рівні дескриптивного відтворення. Така оцінка виставляється за правильне виконання переважної більшості завдань.

Добре (С) студент отримує, якщо при загальному знанні програмного матеріалу студент протягом вивчення курсу у виконанні завдань припускався суттєвих помилок.

Задовільно (D) оцінюється відповідь студента, в якій він виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і роботи, продемонстрував здатність до виконання завдань, передбачених програмою, на рівні репродуктивного відтворення. Така оцінка виставляється студенту, який володіє необхідним резервом знань для усунення допущених помилок під керівництвом викладача. При вірній відповіді лише на половину запитань студент отримує **достатньо (E)**

Незадовільно (FX) оцінюється відповідь, у якій студент виявив серйозні прогалини в знанні основного матеріалу, допустив принципові помилки при виконанні завдань, продемонструвавши рівень, нижчий від репродуктивного відтворення.

Незадовільно (F) студент отримує у випадку, якщо не виконав більшість поточних форм контролю і дав менше половини правильних відповідей на підсумкові запитання тестів.

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Заліковий кредит 1

Усна відповідь	Бали	Практичні заняття	Бали	Самостійна робота	Бали	Поточний контроль	Бали	Всього балів
№ 1-6	4	№ 1-6	20	Словник	3	Підсумкова контрольна робота	10	40
				Участь у дискусії	3			

Заліковий кредит 2

Усна відповідь	Бали	Практичні заняття	Бали	Самостійна робота	Бали	Поточний контроль	Бали	Всього балів
№ 1-8	2	№1-8	8	Участь у проведенні круглого столу	12	Підсумкова контрольна робота	10	50
				Публічний виступ	8			
				Письмове оформлення ділового документа	10			
Заліковий кредит № 1 (бали)		Заліковий кредит № 2 (бали)		Підсумковий контроль (бали)		Всього балів		
40		50		10		100		

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної дисципліни	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
64-74	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчально-методичний комплекс: завдання для практичних занять, перелік завдань для самостійної роботи, теми рефератів до диференційованого заліку, методичні рекомендації щодо написання ділових документів, дидактичні матеріали для роботи, список рекомендованої літератури, підручники та посібники з ділового мовлення, зошити з друкованою основою.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Гриценко Т. Б. Українська мова за професійним спрямуванням : навч. посіб. Київ : Центр учбової літ., 2019. 622 с.
2. Загнідко А. П., Данилюк І. Г. Українське ділове мовлення : професійне і непрофесійне спілкування. Донецьк : ТОВ ВКФ "БАО", 2006. 480 с.
3. Законодавчі та нормативно-стильові основи професійного спілкування : навч. посібник / Л. Є. Гапонова, В. М. Голенко, Н. В. Леонова та ін. Дніпропетровськ : НМетАУ, 2014. 55 с.
4. Іванишин В., Радевич-Винницький Я. Мова і нація. – Дрогобич, 2004 р. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. К., 2006.
5. Культура фахового мовлення: Навчальний посібник / За ред. Н.Д.Бабиц. Чернівці: Книги – ХХІ, 2006. 496 с.
4. Коцюбовська Г. А., Гапонова Л. Є. Практичний курс з дисципліни "Українська мова (за професійним спрямуванням)" для студентів усіх спеціальностей. Дніпро : Біла К. О., 2018. 38 с.
6. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спрямування. Навч. посібник. 2-е вид. Київ: Каравела, 2005. 352 с.
7. Мацько Л.І., Кравець Л.В. Культура української фахової мови: Навч. посібник. Київ: ВЦ "Академія", 2007. 360 с.
8. Мозговий, В. І. Українська мова у професійному спілкуванні : модул. курс : навч. посіб. для студентів вузів. 4-те вид. Київ : Центр учбової літ., 2019. 592 с.
9. Основи культури фахової мови : навч.посібник / укл. : Г. А. Коцюбовська, Н. А. Баракатова. Дніпро : НМетАУ, 2018. 36 с.
10. Українська мова (за професійним спрямуванням) [Текст] : навч. посіб.-практикум / [Г. Л. Вознюк, С. З. Булик-Верхола, І. П. Василюшин та ін.]; Нац. ун-т "Львів. політехніка". Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2015. 307 с.
11. Шевчук С.В., Клименко І.В. Українська мова за професійним спрямуванням. Підручник. За програмою МОНУ. 4-те видання. Київ: Алерта, 2014. 696 с.
12. Черемська О. С., Сухенко В. Г. Українська мова (за професійним спрямуванням) : підручник. Харків : ХНЕУ ім. Семена Кузнеця, 2018. 435 с.

Додаткова:

1. Глущик С. В. Сучасні ділові папери / О. О. Дияк, С. В. Шевчук. Київ : "А.С.К.", 2000.
2. Ділова українська мова : Навчальний посібник / ред.О.Д. Горбула. Київ : Знання, 2000.
3. Коваленко С. Сучасна риторика: Навчально-практичний посібник / С. Коваленко. Тернопіль: Мандрівець, 2007. 184 с.

4. Михайлюк В. О. Українська мова професійного спілкування : навч. посібник. Київ : ВД Професіонал, 2013. 496 с.

5. Полтавська О. М. Вивчення української мови (за професійним спрямуванням) : теоретичний і практичний аспекти : навч. посібник. Алчевськ: ДонДТУ, 2012. 189 с.

Інтернет-ресурси:

1. <http://www.twirpx.com/file/98980/>

2. <http://www.twirpx.com/file/227851/>

3. <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/9133>

4. <http://freelib.in.ua/load/78-1-0-615>